

LIVSMEDELSMARKNADSOMBUDSMANNENS ANVISNING OM FÖRHANDLINGSSKYLDIGHET PÅ GRUND AV EXCEPTIONELLA OMSTÄNDIGHETER

Publicerad 7.9.2026

Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman

Tillämpningsanvisningar för livsmedelsmarknadslagen

Livsmedelsmarknadsombudsmannens anvisningar innehåller anvisningar som stöd för efterlevnaden av bestämmelserna om livsmedelsmarknaden. Syftet med anvisningarna är att ge aktörerna inom sektorn råd och anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna i livsmedelsmarknadslagen.

Tolkningarna i anvisningarna är till sin natur riktgivande och har ingen rättslig bindande verkan.

- Även om anvisningarna inte är bindande avgör livsmedelsmarknadsombudsmannen anhängiggjorda fall enligt de principer som beskrivs i dem.
- Varje aktör ansvarar alltid för att den egna verksamheten är lagenlig. Om du är osäker på om din verksamhet är lagenlig ska du kontakta vårt kontor, din branschorganisation eller en expert som är insatt i regleringen av livsmedelsmarknaden.

De situationer som beskrivs i anvisningarna är förenklade exempel. I konkreta situationer ska alla detaljer i ärendet beaktas. Därför är exemplen inte nödvändigtvis direkt tillämpliga i praktiken.

Anvisningarna kan behöva uppdateras efter publiceringen. Kontrollera alltid den senaste uppdaterade versionen av anvisningarna.

- Dessa anvisningar har utfärdats 7.9.2026

Under 2020-talet har livsmedelskedjans verksamhetsmiljö förändrats på ett sätt som saknar motstycke. Produktionskostnaderna har stigit till följd av olika kriser och tillgången till produktionsinsatser har tidvis försämrats avsevärt. Dessa förändringar, som beror på yttre faktorer, har ytterligare försämrat ställningen för dem som redan har en svagare ställning i kedjan. Problemen har delvis berott på bristande flexibilitet i de avtal som styr verksamheten.

Enligt 3 a § i livsmedelsmarknadslagen, som trädde i kraft den 22 juni 2026, åläggs den starkare parten att på den svagare partens begäran förhandla om en ändring av avtalsvillkoren, om omständigheterna har förändrats exceptionellt. Syftet är att skydda den svagare parten i kedjan (oftast primärproducenten eller en liten förädlare) när det sker stora förändringar på marknaden som man inte har kunnat förbereda sig på.

3 a § i livsmedelsmarknadslagen om förhandlingsskyldighet vid exceptionella omständigheter

Enligt 3 a § i livsmedelsmarknadslagen:

Om de omständigheter som rådde när avtalet ingicks exceptionellt förändras på så sätt att den svagare parten i avtalet inte rimligen kunde beakta förändringen i omständigheterna då avtalet ingicks, och förändringen i omständigheterna väsentligen försvagar ställningen för den svagare parten i avtalet, ska den starkare parten i avtalet på den svagare partens begäran förhandla om en ändring av avtalsvillkoren på grund av de exceptionella omständigheterna.

Vid bedömningen av om en part är den svagare parten i avtalet ska avtalets giltighetstid och prissättningsperiodernas längd, antalet alternativa avtalsparter samt andra omständigheter som inverkar på partens ställning beaktas.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på sådana leveransavtal vars uttryckliga syfte är att på ett sätt som binder parterna avtala endast om att leverantören till köparen vid en viss tidpunkt eller inom en viss tidsperiod levererar en på förhand avtalad mängd av en jordbruksprodukt enligt villkoren i en eller flera engångsleveranser mot ett på förhand avtalat vederlag. Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte heller på finansiella instrument som avses i lagen om investeringstjänster (747/2012).

Bestämmelsen om förhandlingsskyldighet i livsmedelsmarknadslagen trädde i kraft den 22 juni 2026 och ålägger den starkare parten i avtalet en direkt skyldighet att inleda förhandlingar om ändring av avtalsvillkoren, om villkoren i paragrafen uppfylls.

I denna anvisning från livsmedelsmarknadsombudsmannen har man samlat anvisningar som stöd för efterlevnaden av den nya regleringen.

Vilka avtal omfattas av 3 a § i livsmedelsmarknadslagen?

Bestämmelsen om exceptionella omständigheter tillämpas på alla avtal och förfaranden som rör handel med jordbruksprodukter och livsmedel mellan näringsidkare, när varuleverantörens omsättning är mindre än köparens och köparens omsättning är minst två miljoner euro. Bestämmelsen tillämpas dessutom på avtal där köparen är en myndighet inom Europeiska unionen, det vill säga staten eller ett statligt organ, en kommun, ett välfärdsområde eller någon annan regional, lokal eller nationell myndighet.¹

---

¹ Mer information om livsmedelsmarknadslagens tillämpningsområde finns i anvisningen om livsmedelsmarknadsombudsmannens tillämpningsområde: <https://www.ruokavirasto.fi/sv/livsmedelsmarknaden/livsmedelsmarknadsombudsmannen/verksamhet/anvisningar/1--tillampningsomrade/>.

Utöver det som anges ovan förutsätter paragrafens ordalydelse att begäran om att inleda förhandlingar framställs av ”den svagare parten i avtalet”. Huruvida den part som begär att förhandlingarna ska inledas är den svagare parten i avtalet påverkas till exempel av avtalets giltighetstid och prissättningsperiodernas längd samt antalet alternativa avtalsparter.

För att paragrafen ska kunna tillämpas måste förutsättningarna i 1 § och 3 a § uppfyllas: köparens omsättning ska vara minst två miljoner euro och dessutom större än leverantörens och den som framställer begäran om att förhandlingar ska inledas ska vara den svagare parten i avtalet på det sätt som avses i paragrafen. När köparen är en myndighet görs ingen bedömning utifrån omsättningen, utan för att tillämpa paragrafen räcker det att en begäran om att inleda förhandlingar framställs av den svagare part som avses i paragrafen.

Bestämmelserna om exceptionella omständigheter tillämpas inte på avtal där man har avtalat om leveranstidpunkt, leveransmängd och pris, till exempel så kallade avtal med fast pris inom spannmålshandeln. Även finansiella instrument som omfattas av investeringstjänster, såsom terminskontrakt, har undantagits från tillämpningsområdet för bestämmelserna om exceptionella omständigheter.

När är det fråga om exceptionella omständigheter som utlöser förhandlingsskyldigheten?

Med exceptionella omständigheter avses sådana omständigheter som den svagare avtalsparten inte rimligen kunde beakta då avtalet ingicks. Det är mycket överraskande och osannolikt att sådana omständigheter uppkommer under avtalsförhållandet. Det ska dessutom inte vara fråga om bristfällig ledning i ett enskilt företag, utan om en extern chock som har en betydande inverkan på parternas verksamhetsmiljö, till exempel på kostnader eller producentpriser.

Exempel på situationer där omständigheterna är exceptionella:

- Globala kriser och storkrig: Till exempel Rysslands anfallskrig som inleddes 2022 och som ledde till att priserna på energi och gödselmedel steg mycket kraftigt inom några veckor.
- Katastrofala väderfenomen eller omfattande djursjukdomar: Exceptionell torka/översvämning som drabbar hela landet eller ett stort område och förstör skörden och mångdubblar foderkostnaderna, eller en omfattande djursjukdom som leder till storskalig slakt och stoppar produktionen.
- Plötsliga tvingande myndighetsåtgärder: Öväntade handelsembargon, export- eller importförbud eller drastiska nedstängningar på grund av en pandemi som helt utan förvarning bryter leveranskedjorna.
- En fullständig förlamning av marknaden: En situation där den globala tillgången till en kritisk produktionsinsats (t.ex. ett visst gödselmedel eller förpackningsmaterial) rasar och priset mångdubblas på kort tid.

Den svagare parten ska kunna visa att kostnadsökningen eller förändringen i omständigheterna är så kraftig att en fortsättning av avtalet på de tidigare villkoren sannolikt skulle leda till en väsentlig förändring av den ekonomiska balansen i avtalet eller till allvarliga problem i affärsverksamheten. Som stöd för åberopandet av exceptionella omständigheter bör man kunna presentera tillförlitliga och tillräckliga bevis, till exempel utifrån offentliga och oberoende data.

De exceptionella omständigheterna ska medföra att den svagare partens ställning väsentligt försämras om avtalet fortsätter på de tidigare villkoren. Till följd av de förändrade omständigheterna kan den

produkt som avtalet gäller antingen inte alls eller inte i sin helhet finnas tillgänglig för leverans. Det kan också vara fråga om att leverans av produkterna på de tidigare villkoren till följd av de förändrade omständigheterna skulle leda till en väsentlig försämring av affärsverksamhetens lönsamhet.

Avtal innehåller ofta också villkor om s.k. force majeure. Det är vanligen fråga om situationer där en exceptionell händelse helt hindrar en part från att fullgöra en avtalsenlig skyldighet. Vid sådana exceptionella omständigheter som avses i 3 a § i livsmedelsmarknadslagen behöver fullgörandet av skyldigheten inte vara helt förhindrat, och i princip uppfylls förutsättningarna för exceptionella omständigheter lättare än förutsättningarna för force majeure. Å andra sidan kan tillämpningsområdet för bestämmelsen om exceptionella omständigheter inte begränsas med avtalets force majeure-villkor eller andra avtalsvillkor som gäller hinder för fullgörande.

När är det INTE fråga om ”exceptionella omständigheter” som utlöser förhandlingsskyldigheten?

Lagen är inte avsedd att skydda leverantörer mot normala affärsrisker. Jordbruket och livsmedelssektorn är till sin natur förknippade med en viss osäkerhet, och avtalsparterna ska beakta dessa risker redan när avtalet ingås.

Exempel på sådana situationer:

- Normala marknads- och prisvariationer: Priserna på råvaror, energi eller bränsle stiger eller sjunker till följd av konjunkturväxlingar. Om prishöjningen är måttlig eller förutsägbar, såsom normala säsongsvariationer, omfattas den av företagarrisken. Även prishöjningar som motsvarar en normal höjning av den allmänna prisnivån, det vill säga inflationen, omfattas av företagarrisken.
- Sedvanliga väderrisker: Ett enskilt skördeår som är sämre än genomsnittet eller en regnig höst. En jordbrukare måste vara beredd på att vädret varierar från år till år.
- Företagets egna interna problem: Maskinhaveri, brist på arbetskraft, brister i den interna logistiken eller felberäknade produktionskostnader. Dessa är företagets egna operativa risker, inte exceptionella omständigheter som orsakas av externa faktorer.
- Förändringar till följd av myndighetsåtgärder: Till exempel en lagändring eller en skatteförhöjning kan medföra förändringar som påverkar avtalet och dess villkor. Myndigheternas åtgärder är dock av sådan karaktär att avtalsparterna måste ta hänsyn till dem när de förhandlar om avtalspriserna och de uppfyller därför inte definitionen av exceptionella omständigheter.

Lagens ordalydelse ”inte rimligen kunde beakta” är av central betydelse. Om en yrkeskunnig näringsidkare kan förväntas ha betraktat förändringen som möjlig uppkommer ingen förhandlingsskyldighet.

Någon förhandlingsskyldighet uppkommer inte heller om den förändrade omständigheten inte medför att den svagare avtalspartens ställning väsentligt försämras om avtalet fortsätter på de tidigare villkoren. En sådan situation kan uppstå till exempel om ökningen av produktionskostnaderna inte berör den sektor där den svagare part som begär förhandlingar är verksam.

Vad innebär exceptionella omständigheter i praktiken?

Nedan följer praktiska exempel från livsmedelskedjan. Exempelen presenteras parvis för att åskådliggöra var gränsen mellan den normala affärsrisken och de exceptionella omständigheter som avses i lagen går.

Fallpar 1: Väderleksförhållanden och misslyckad skörd

Det **ÄR** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Finland drabbas av historisk torka som pågår i flera månader och som saknar motsvarighet på flera årtionden. Spannmålsskördarna rasar med 60 procent i hela landet. Samtidigt förstör ett globalt väderfenomen skördar i andra viktiga produktionsområden, vilket leder till att importpriset på ersättande foderprotein tredubblas på två månader.

- Varför är kriterierna uppfyllda? Det är fråga om en omfattande, exceptionell naturkatastrof och en global marknadschock som en enskild jordbrukare eller husdjursgård inte har kunnat förbereda sig på genom normal riskhantering och som medför att den kostnadsstruktur som avtalet bygger på förändras helt.

Det är **INTE** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Sommaren är regnigare och svalare än normalt. Tröskningen på jordbrukarens egen gård försenas, vilket leder till att spannmålets kvalitet försämras så att spannmålen används som foderspannmål i stället för som planerad brödsäd. Skörden blir 15 procent mindre än genomsnittet.

- Varför är kriterierna INTE uppfyllda? Sommarvädret i Finland är varierar. Årliga variationer i skördarnas storlek och kvalitet är en grundläggande risk inom jordbruket som ska beaktas när avtal ingås.

Fallpar 2: Djursjukdomar och produktionsavbrott

Det **ÄR** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: En aggressiv fågelinfluensaepidemi sprider sig i landet. Myndigheterna bestämmer att alla fjäderfägårdar i området ska stängas och att alla djur i smittområdena ska avlivas. Broileruppfödaren blir tvungen att tömma hallarna och får på grund av myndigheternas beslut inte ta in nya kycklingar på flera månader. Leveranserna till slakteriet upphör helt.

- Varför är kriterierna uppfyllda? Det är fråga om ett tvingande myndighetsbeslut och en omfattande, oförutsebar epidemi (en situation av force majeure-typ) som förhindrar att avtalet fullgörs av orsaker som den svagare parten inte kan påverka.

Det är **INTE** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: En vanlig tarmbakterie drabbar broileruppfödarens flock och en del av fåglarna dör. Produktionsmängderna blir den månaden mindre än avtalat.

- Varför är kriterierna INTE uppfyllda? Det är fråga om en intern skada på gårdsnivå och en operativ risk. Sjukdomsutbrott på en enskild gård och tekniska fel är sådant som producenten ska vara beredd på genom god biosäkerhet, underhåll och försäkringar.

Fallpar 3: Kostnadsökningar (Industri och förädling)

Det **ÄR** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Ett litet mejeri har ingått ett ettårigt avtal med fast pris om leverans av ost till en butikskedja. Under avtalsperioden bryter en geopolitisk kris ut. Till följd av krisen femdubblas priset på den naturgas och el som mejeriet använder inom några veckor. Samtidigt meddelar tillverkaren av förpackningsplast för ostar att leveranserna avbryts på grund av att fabriken stängs.

- Varför är kriterierna uppfyllda? Det är fråga om en plötslig och kraftig extern chock som gör det helt omöjligt för mejeriet att fullgöra avtalet till det ursprungliga priset (en fortsättning av avtalet skulle leda till en omedelbar konkurs och mejeriet hade inte på något sätt kunnat förutse den kraftiga ökningen av energipriserna).

Det är **INTE** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Ett bageri har avtalat om att leverera rågbröd till ett fast pris. Under året förhandlar fackförbundet för bageriarbetarna fram löneförhöjningar på 3 procent och marknadspriset på råg stiger med 10 procent till följd av normal efterfrågan och normalt utbud.

- Varför är kriterierna **INTE** uppfyllda? Det är fråga om normal ekonomisk utveckling. Måttliga löneförhöjningar och normala prishöjningar på råvaror är förutsebara. Om bageriet ingår ett långvarigt avtal med fast pris utan en prisjusteringsklausul bär bageriet självt risken för normala kostnadsökningar.

Fallpar 4: Kris i tillgången till förpackningsmaterial

Det **ÄR** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Till följd av en global politisk konflikt blir en stor del av världens fraktcontainrar stående i hamnar. Samtidigt inträffar en omfattande storolycka i Europas största område för förädling av plastråvaror, vilket leder till att fabriken stängs i flera månader. Till följd av detta rasar den globala tillgången till förpackningar med modifierad atmosfär som används inom livsmedelsindustrin. Marknadspriset på förpackningen stiger med 300 procent på tre veckor, och små tillverkare har svårt att över huvud taget få tag på den. En köttförädlare kan inte leverera sina produkter till handeln utan dessa förpackningar, och det nya priset äter upp hela produktens bruttomarginal och gör verksamheten kraftigt förlustbringande.

- Varför är kriterierna uppfyllda? Det är fråga om två sinsemellan oberoende, plötsliga och mycket omfattande externa chocker (logistisk flaskhals + storolycka) som omedelbart förändrar marknadsläget i grunden. Kostnadsökningen är så exceptionell och snabb att man inte har kunnat förbereda sig på den genom normal budgetering eller genom buffertlager. Att fortsätta avtalet som sådant skulle vara ekonomiskt ohållbart för den svagare parten.

Det är **INTE** fråga om exceptionella omständigheter

Exempel: Ett nytt EU-direktiv om förpackningsavfall träder i kraft. Direktivet har varit under beredning och uppmärksammas i medierna i tre år. Direktivet fastställer nya återvinningsavgifter och kräver en övergång till material som är lättare att återvinna. Till följd av detta stiger priset på den traditionella förpackningskartong som en livsmedelstillverkare använder med 15 procent när efterfrågan förskjuts till nya material och fabriken höjer sina priser för att täcka investeringarna.

- Varför är kriterierna **INTE** uppfyllda? Förändringen har varit känd och förutsebar under en längre tid och har diskuterats offentligt. Även om det är fråga om en extra kostnad till följd av lagstiftning kommer den inte som en överraskning. En omsorgsfull företagare borde ha beaktat detta kommande kostnadstryck redan när avtalet ingicks. En prisökning på 15 procent under en

längre tidsperiod betraktas som en normal marknadsanpassning och förändring i verksamhetsmiljön som hör till den normala företagarrisken.

Tumregel för gränsdragningen

När man bedömer vilken kategori en situation hör till kan man ställa följande fråga: "Skulle en sakkunnig och omsorgsfull företagare ha kunnat skriva ut denna risk i avtalet eller skydda sig mot den?"

- Om svaret är ja (t.ex. normal kostnadsökning eller mindre vädervariationer), är det fråga om normala omständigheter.
- Nästa fråga: "Har situationen förändrats så radikalt att avtalets ursprungliga syfte och balans helt har gått förlorade?" Om svaret är ja (t.ex. vid krig eller om energipriset mångdubblas på några dagar), är det fråga om exceptionella omständigheter.

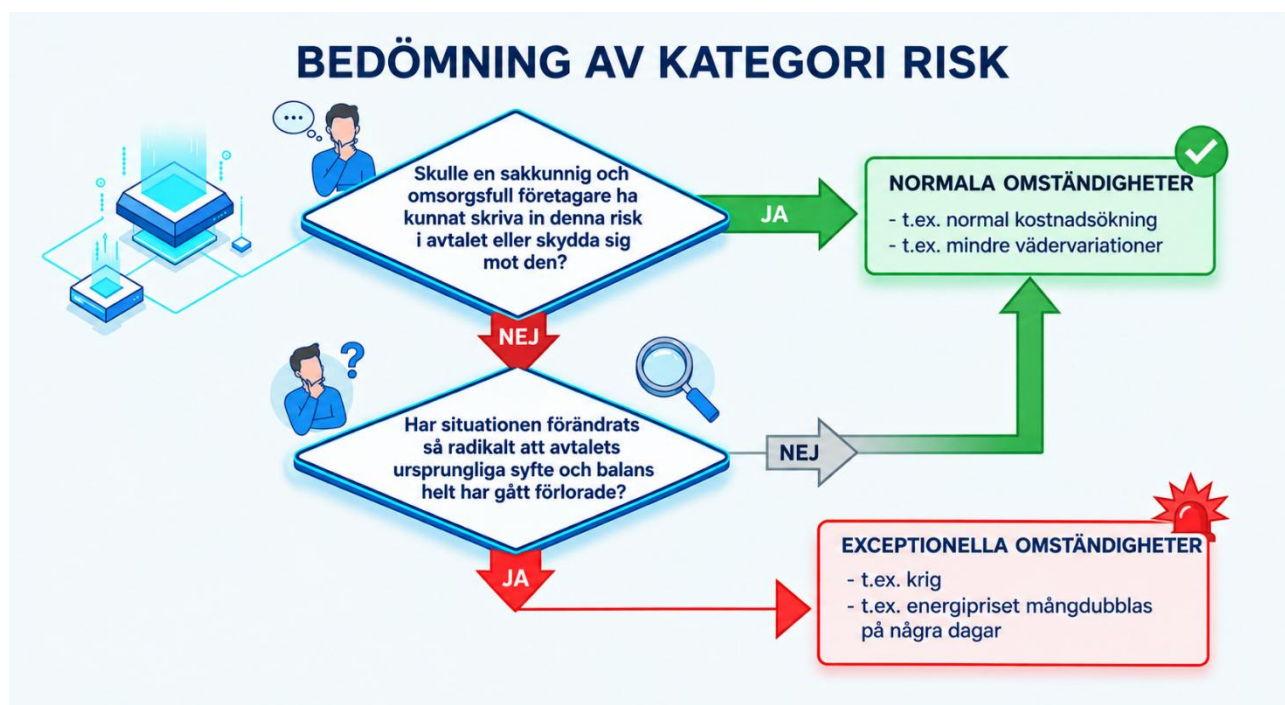

Diagram 1

Bedömningen av exceptionella omständigheter ska inte grunda sig på enskilda uppgifter, såsom enskilda indextal, utan situationen ska bedömas som en helhet. Vid bedömningen ska de faktorer som påverkar marknadsläget observeras på bred front. Även sambanden och växelverkan mellan faktorerna ska beaktas.

Vilka skyldigheter medför 3 a § i livsmedelsmarknadslagen?

Enligt 3 a § i livsmedelsmarknadslagen är den starkare parten i ett avtalsförhållande skyldig att förhandla om en ändring av avtalet på den svagare partens begäran i en situation där de ovan beskrivna kriterierna för exceptionella omständigheter är uppfyllda. De avtalsvillkor som förhandlingarna gäller kan till exempel avse priser, leveransmängder eller leveranstidpunkter eller andra motsvarande avtalsvillkor vars skälighet väsentligt påverkas av de förändrade omständigheterna.

Det är också viktigt att komma ihåg att förhandlingsskyldigheten inte innebär att avtalsvillkoren måste ändras till följd av förhandlingarna. En eventuell ändring av avtalsvillkoren grundar sig på resultatet av förhandlingarna och lagen förutsätter inte att villkoren ändras. Avtalsvillkor och förfaranden som inte i

tillräcklig utsträckning beaktar den svagare partens ställning under exceptionella omständigheter kan dock strida mot 4 a § i livsmedelsmarknadslagen. Det kan dessutom krävas att avtalsvillkor ska jämkas med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område i ett tvistemål vid allmän domstol. Ett villkor kan vara oskäligt om prisjusteringsperioderna i ett långvarigt leveransavtal är mycket långa och exceptionella omständigheter inte beaktas som grund för prisjustering.

Om förhandlingarna gäller en offentlig livsmedelsupphandling som genomförts i enlighet med bestämmelserna i upphandlingslagen, ska bestämmelserna i 136 § i upphandlingslagen tillämpas när upphandlingskontraktet ändras. Enligt paragrafen är det förbjudet att göra väsentliga ändringar i ett upphandlingskontrakt under kontraktperioden utan ett nytt upphandlingsförfarande. Enligt paragrafen i fråga är det dock tillåtet att ändra kontraktet utan ett nytt upphandlingsförfarande, om behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande enhet inte har kunnat förutse och ändringen inte påverkar kontraktets övergripande karaktär.

För att förhandlingarna ska kunna föras utifrån fakta är det viktigt att alla parter har jämlik tillgång till tillräckligt omfattande, objektiv och transparent statistik om marknadsläget.

Förfaranden och livsmedelsmarknadsombudsmannens roll

Enligt ordalydelsen i 3 a § i livsmedelsmarknadslagen krävs det att den svagare parten begär förhandlingar om ändring av avtalsvillkoren. Till stöd för begäran ska det läggas fram en utredning om de exceptionella omständigheterna och deras inverkan på den affärsverksamhet som bedrivs av den part som begär förhandlingar.

Efter att ha fått begäran ska den starkare parten bedöma om det är fråga om en sådan exceptionell förändring av omständigheterna som avses i paragrafen och om även de övriga förutsättningarna för förhandlingsskyldigheten är uppfyllda. Om förutsättningarna är uppfyllda uppstår en skyldighet att förhandla om ändring av avtalsvillkoren i enlighet med den svagare partens begäran. För att säkerställa att förhandlingarna löper smidigt rekommenderas att den som framställer begäran specificerar vilka avtalsvillkor förhandlingarna ska gälla och varför just dessa villkor behöver ändras för att underlätta situationen.

Den starkare parten kan kräva att den svagare part som framställt begäran lämnar de uppgifter som behövs för att bedöma om 3 a § i livsmedelsmarknadslagen är tillämplig på situationen. När uppgifter begärs ska man beakta 4 b § i livsmedelsmarknadslagen. Enligt paragrafen är det förbjudet att kräva uppgifter som inte behövs för att uppnå syftet med avtalet.

Vid offentliga livsmedelsupphandlingar ska köparen beakta 58 § i upphandlingslagen, som förpliktar köparen att göra en anmälan om avtalsändringen i Hilma, som är annonseringskanalen för offentliga upphandlingar.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen har ingen lagstadgad behörighet att fastställa om det är fråga om sådana exceptionella omständigheter som medför förhandlingsskyldighet. I situationer som i stor utsträckning berör hela livsmedelskedjan eller en viss sektor inom den kan livsmedelsmarknadsombudsmannen utfärda en rekommendation där det konstateras att exceptionella omständigheter och förhandlingsskyldighet föreligger. Rekommendationen är dock inte juridiskt förpliktande till sin natur. Med stöd av 9 § 2 mom. i livsmedelsmarknadslagen kan livsmedelsmarknadsombudsmannen dessutom eftersträva en uppgörelse i godo i en situation där det skulle medföra oskäliga följder för leverantören att följa avtalet.

Tillsyn över 3 a § i livsmedelsmarknadslagen och påföljder

I de situationer som definieras i 3 a § i livsmedelsmarknadslagen ska den starkare parten inleda förhandlingar om ett leveransavtal för jordbruksprodukter eller livsmedel, om den svagare parten i avtalet framför en begäran om förhandlingar. Den starkare parten i avtalet ansvarar för att utifrån den svagare partens begäran bedöma om det är fråga om sådana exceptionella omständigheter som förutsätter att förhandlingar inleds. Eftersom exempelvis kostnadsökningar påverkar olika produktionssektorer på olika sätt finns det skäl att bedöma situationen separat för varje sektor och vid behov till och med för varje företag.

Den starkare avtalsparten ansvarar för att bedöma situationen och inleda förhandlingarna. Det krävs inget förpliktande förvaltningsbeslut från en myndighet för att förhandlingarna ska inledas. Om förutsättningarna är uppfyllda ska företaget i den starkare ställningen självt ta initiativ till att inleda förhandlingarna.

Enligt 7 § 3 mom. i livsmedelsmarknadslagen övervakar livsmedelsmarknadsombudsmannen efterlevnaden av 3 a § 1 och 2 mom. i livsmedelsmarknadslagen. Med stöd av 8 § i livsmedelsmarknadslagen kan ett ärende som gäller en eventuell överträdelse mot 3 a § i livsmedelsmarknadslagen föras till livsmedelsmarknadsombudsmannen för behandling. Enligt 8 § i livsmedelsmarknadslagen kan livsmedelsmarknadsombudsmannen också på eget initiativ ta ärendet till behandling. Enligt 13 § i livsmedelsmarknadslagen är näringsidkaren eller den upphandlande enheten dessutom trots sekretessbestämmelserna skyldig att på begäran lämna livsmedelsmarknadsombudsmannen alla sådana uppgifter som är nödvändiga för att säkerställa att bestämmelserna i 3 a § iakttas.

Den starkare parten bryter mot 3 a § i livsmedelsmarknadslagen om parten inte inleder förhandlingar på begäran av den svagare parten trots att förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda. Om livsmedelsmarknadsombudsmannen misstänker en sådan överträdelse av 3 a § i livsmedelsmarknadslagen ska ombudsmannen genom förhandlingar försöka förmå näringsidkaren att upphöra med det lagstridiga förfarandet. Livsmedelsmarknadsombudsmannen kan vid behov bistå parterna med att nå en förhandlingslösning.